

**AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO
IM. EUGENIUSZA PIASECKIEGO W POZNANIU**

Zamiejscowy Wydział Kultury Fizycznej w Gorzowie Wielkopolskim

Kierunek: Fizjoterapia

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu: **FIZJOLOGIA**

Kod przedmiotu: **ZWKF_FT_J_O_A.5_s**

Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot/moduł: **Zakład Nauk Biologicznych**

Osoba odpowiedzialna za kartę – koordynator przedmiotu:

dr hab. Zdzisław Adach

Osoby prowadzące przedmiot:

1. dr hab. Zdzisław Adach
2. dr Wioletta Brzenczek-Owczarzak
3. dr Anna Kasperska
4. mgr Anita Marcinkiewicz

Data opracowania: **28.01.2021 r.**

Aktualizacja: **21.09.2021 r.**

1. Podstawowe informacje

Forma studiów	studia stacjonarne			
Stopień studiów	studia jednolite magisterskie			
Profil	praktyczny			
Specjalność	–			
Rok studiów / semestr	rok 1–2, semestr 2–3			
Status przedmiotu	obowiązkowy			
Język przedmiotu	polski			
Forma zajęć	wykład	ćwiczenia	seminaria	inne
Wymiar zajęć	30 (15+15)	60 (30+30)		
Liczba punktów ECTS	5 (2+3)			

2. Cele przedmiotu

C1	Zapoznanie się z funkcjonowaniem wybranych układów funkcjonalnych organizmu człowieka w spoczynku i podczas pracy fizycznej
C2	Opanowanie umiejętności badań funkcjonalnych różnych układów oraz interpretacji wyników
C3	Zapoznanie z czynnikami wpływającymi na wydolność człowieka w różnym wieku oraz ze sposobami oceny wydolności; zapoznanie ze sposobami oceny adaptacji organizmu do wysiłku i metodami oceny wydolności człowieka; nabycie wiedzy na temat fizjologicznych aspektów zmęczenia.

3. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji:

- znajomość anatomii człowieka, zwłaszcza budowy układu mięśniowego, położenia poszczególnych mięśni, ich znaczenie funkcjonalne;
- znajomość podstawowych procesów biochemicznych zachodzących w organizmie, ze szczególnym uwzględnieniem dróg resyntezy ATP.

4. Efekty uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych:

Symbol	Efekty uczenia się dla przedmiotu Po zrealizowaniu przedmiotu student:	Odniesienie do efektów uczenia się dla programu studiów	Odniesienie do charakterystyk II stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji (poziom 7)
EK1	zna podstawy funkcjonowania poszczególnych układów organizmu człowieka oraz narządów ruchu i narządów zmysłu; zna kinezyologiczne mechanizmy kontroli ruchu i regulacji procesów metabolicznych zachodzących w organizmie człowieka oraz fizjologię wysiłku fizycznego; potrafi przeprowadzić podstawowe badanie narządów zmysłów i ocenić równowagę	A.W8, A.W9, A.U5	P7S_WG, P7S_UW

Symbol	Efekty uczenia się dla przedmiotu Po zrealizowaniu przedmiotu student:	Odniesienie do efektów uczenia się dla programu studiów	Odniesienie do charakterystyk II stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji (poziom 7)
EK2	zna metody oceny czynności poszczególnych narządów i układów oraz możliwości ich wykorzystania do oceny stanu funkcjonalnego pacjenta w różnych obszarach klinicznych; potrafi dokonać pomiaru i zinterpretować wyniki analiz podstawowych wskaźników czynności układu krążenia (tętno, ciśnienie tętnicze krwi), składu krwi oraz statycznych i dynamicznych wskaźników układu oddechowego, a także ocenić odruchy z wszystkich poziomów układu nerwowego w zakresie bezpiecznego stosowania metod fizjoterapii	A.W10, A.U4	P7S_WG, P7S_UW
EK3	potrafi przeprowadzić ocenę zdolności wysiłkowej, tolerancji wysiłkowej, poziomu zmęczenia i przetrenowania; potrafi ocenić poszczególne zdolności motoryczne	A.U6, A.U12	P7S_UW
EK4	potrafi oceniać sprawność fizyczną i funkcjonalną w oparciu o aktualne testy dla wszystkich grup wiekowych; potrafi przeprowadzić wywiad i analizować zebrane informacje w zakresie potrzebnym dla prowadzenia fizjoterapii	A.U13, A.U14	P7S_UW, P7S_UK

5. Treści programowe

WYKŁADY		
Lp.	Tematyka zajęć Opis szczegółowych bloków tematycznych	Liczba godzin
W1-2	Homeostaza organizmu. Istota homeostazy i jej znaczenie w utrzymaniu funkcji życiowych. Czynniki określające homeostazę i ich parametry. Procesy regulacji w utrzymaniu homeostazy. Regulacja nerwowo-humoralna. Funkcja poszczególnych narządów i układów w utrzymaniu homeostazy. Rola krwi w utrzymaniu homeostazy. Procesy regulacji w utrzymaniu homeostazy oraz funkcji poszczególnych narządów i całego organizmu.	4
W3	Krew. Skład krwi i jej rola w organizmie. Osocze i surowica krwi. Elementy morfotyczne krwi i ich cechy. Sedymentacja (opadanie) krwinek (OB). Erytrocyty. Hemoglobina. Transport O ₂ i CO ₂ . Leukocyty i ich właściwości. Funkcja obronna krwi. Odporność nieswoista i immunologiczna. Trombocyty. Krzepnięcie krwi. Podstawowe grupy krwi. Budowa i znaczenie układu chłonnego.	2
W4-5	Układ krążenia. Budowa i funkcje układu krążenia. Krążenie duże i małe (płucne). Serce i układ naczyniowy. Naczynia tętnicze, żyłne i włosowate. Rola zastawek w układzie krążenia. Zastawki żyłne - pompa mięśniowa. Mięsień sercowy i jego cechy. Układ bodźco-przewodzący; przewodzenie impulsu w sercu. Cykl pracy serca (revolutio cordis). Objawy pracy serca (tętno, ciśnienie tętnicze, zjawiska akustyczne). Pojemności i objętości serca. Regulacja czynności serca i przepływu krwi. Ośrodek regulacji układu krążenia. Wpływ układu nerwowego-wegetatywnego oraz hormonów. Tropizmy serca. Odruchy serca. Wpływ wybranych związków chemicznych na działanie układu krążenia. Podstawowe odruchy serca.	4

W6	Układ oddechowy. Funkcja układu oddechowego. Mechanizm wymiany gazowej w organizmie. Wentylacja płuc. Regulacja funkcji układu oddechowego w spoczynku i podczas pracy fizycznej; rola ośrodka oddechowego. Odruchowa regulacja wentylacji płuc – wpływ ciśnienia parcjalnego O ₂ , CO ₂ i jonów H ⁺ . Wpływ składu powietrza na wentylację płuc.	2
W7	Kinezyjologiczne mechanizmy kontroli ruchu. Receptory układu ruchu. Odruchy bezwarunkowe i warunkowe. Odruchy na rozciąganie. Przewodzenie impulsów w rdzeniu kręgowym. Korowe ośrodki czuciowe i ruchowe. Rola ośrodków podkorowych w kontroli ruchu.	2
W8	Termoregulacja i równowaga wodno-elektrolitowa. Stałocieplność organizmu. Wykonawcze mechanizmy termoregulacji. Termogeneza i utrata ciepła. Bilans termiczny. Ośrodek termoregulacji w podwzgórzu. Narządy wykonawcze regulacji termicznej. Gorączka i hipotermia. Równowaga wodno-elektrolitowa i termiczna. Rola nerek w utrzymaniu równowagi wodno-elektrolitowej. Termogeneza i usuwanie ciepła z organizmu.	2
W9–10	Układ wydzielania wewnętrznego. Regulacja humoralna i hormonalna. Hormony. Kontrola wydzielania dokrewnego. Rodzaje i sposoby działania hormonów. Wewnątrzwydzielnicza czynność podwzgórza. Podwzgórzowe hormony uwalniające i hamujące. Przysadka mózgowa. Budowa i funkcja Hormony przysadki mózgowej i charakterystyka ich działania Hormony tarczycy: tyroksyna, 3-jodotyronina, kalcytonina i skutki ich działania. Regulacja wydzielania hormonów tarczycy. Przytarczyce: działanie parathormonu. Grasicca i jej udział w procesach odpornościowych. Nadnercza. Hormony części korowej i rdzennej oraz skutki ich działania. Wewnątrzwydzielnicza czynność trzustki. Wewnątrzwydzielnicza czynność gonad. Hormony płciowe męskie i żeńskie. Szyszynka. Działanie melatoniny.	4
W11–12	Narządy zmysłów. Wzrok. Słuch. Powonienie. Smak. Czucie eksteroceptywne. Czucie interoceptywne i głębokie. Czucie propioceptywne. Mechanika ślimaka. Fizyczne mechanizmy działania narządu słuchu.	4
W13	Klasyfikacja wysiłków fizycznych. Dozowanie obciążenia w pracy statycznej Intensywność wysiłku dynamicznego i sposoby wyrażania intensywności.	2
W14	Zmęczenie. Rodzaje zmęczenia, lokalizacja, objawy. Wpływ zmęczenia na organizm. Przeciwdziałanie zmęczeniu. Rola zmęczenia i wypoczynku w treningu. Przetrenowanie.	2
W15	Wysiłek w różnych warunkach środowiskowych. Mechanizmy adaptacyjne organizmu do wysokiej temperatury, hipoksji, wilgotności. Wysiłek w wodzie.	2
Razem		30
ĆWICZENIA		
Lp.	Tematyka zajęć Opis szczegółowych bloków tematycznych	Liczba godzin
SEMESTR 2		
ĆW1	Zajęcia wprowadzające.	2
ĆW2	Pobudliwość i pobudzenie.	2
ĆW3	Mięśnie szkieletowe. Seminarium.	2
ĆW4	Mięśnie szkieletowe. Dynamometria – pomiary siły mięśniowej wybranych grup mięśni w różnych warunkach („hand grip”, izokinytyka, statyka). Ergometria – pomiar pracy i mocy na ergometrze. Sposoby dozowania intensywności. EMG.	2

ĆW5	Mechanizmy kontroli ruchu. Receptory układu ruchu (proprioceptory). Odruchy somatyczne (proste i złożone). Drogi rdzeniowe. Ośrodki ruchu w korze mózgu: ruchowe i czuciowe. Rola jąder podkorowych w kontroli ruchu. Podstawowe badania narządów zmysłów i równowagi.	2
ĆW6	Zaliczenie cząstkowe.	2
ĆW7	Układ krążenia. Seminarium.	2
ĆW8	Układ krążenia. Badanie funkcjonalne układu krążenia: tętna (palpacyjnie i sfigmografia w różnych warunkach), osłuchiwanie zjawisk akustycznych, pomiar ciśnienia, EKG.	2
ĆW9	Układ oddechowy. Seminarium.	2
ĆW10	Układ oddechowy. Spirometria. Pomiar wentylacji płuc w spoczynku i podczas pracy. Oznaczanie zużycia O ₂ i wytwarzania CO ₂ w różnych warunkach.	2
ĆW11	Zaliczenie cząstkowe.	2
ĆW12	Przemiana materii. Seminarium: Pojęcie i znaczenie metabolizmu. Poziomy przemiany materii ze względu na jej nasilenie (podstawowa, spoczynkowa, całkowita). Wydatek energetyczny organizmu. Wartość energetyczna podstawowych produktów pokarmowych. Bilans energetyczny i skutki jego utrzymywania. Metody oznaczania przemiany materii (kalorymetria bezpośrednia i pośrednia). Równoważnik energetyczny (cieplny) podstawowych produktów pokarmowych). Oznaczanie PM metodą kalorymetrii pośredniej.	2
ĆW13	Masa i skład ciała. LBM. Bilans energetyczny. Znaczenie poszczególnych tkanek dla organizmu. Zmiany zanikowe. Otyłość, skutki otyłości, sposoby przeciwdziałania. Metody oznaczania składu ciała. Pomiar składu ciała metodą bioimpedancji i interpretacja wyników.	2
ĆW14	Zaliczenie cząstkowe.	2
ĆW15	Zaliczenie semestralne.	2
	Razem	30
SEMESTR 3		
ĆW16	Reakcje układu krążenia i oddychania na wysiłki statyczne (rejestracja zmian RR, HR).	2
ĆW17	Reakcje układu krążenia i oddychania na wysiłki dynamiczne.	2
ĆW18	Zaliczenia cząstkowe.	2
ĆW19	Ocena skuteczności restytucji po różnych wysiłkach fizycznych (współczynnik skuteczności restytucji).	2
ĆW20	Badanie adaptacji układu krążenia do wysiłku - test harwardzki.	2
ĆW21	Badanie adaptacji układu krążenia do wysiłku- test PWC170, PWC150, PWC130.	2
ĆW22	Zaliczenie cząstkowe.	2
ĆW23	Wydolność tlenowa i czynniki wpływające na jej wielkość. Oznaczanie maksymalnego pochłaniania tlenu (VO ₂ max) metodą pośrednią Astrand-Ryhming.	2
ĆW24	Oznaczanie VO ₂ max metodą bezpośrednią.	2

ĆW25	Zaliczenie cząstkowe.	2
ĆW26	Wydolność beztlenowa – mierniki i czynniki wpływające na jej wielkość. Oznaczanie wydolności beztlenowej – test Wingate. Badanie wydolności beztlenowej: test siła – szybkość.	2
ĆW27	Fizjologia wieku rozwojowego. Zmiany funkcjonowania organizmu w wieku rozwojowym. Tempo rozwoju układu ruchu i układów wegetatywnych w okresie dojrzewania. Zmiany wydolności w okresie rozwojowym. Zdolność do różnych typów aktywności ruchowej i podatność na trening.	2
ĆW28	Wydolność fizyczna osób w wieku starszym. Starzenie się organizmu i jego skutki. Zmiany w układzie ruchu oraz ich skutki. Wydolność organizmu w okresie starzenia. Aktywność ruchowa i podatność na trening osób starszych.	2
ĆW29	Zaliczenia cząstkowe.	2
ĆW30	Zaliczenie końcowe.	2
Razem		30

6. Metody dydaktyczne

M1	Wykład.
M2	Obserwacja.
M3	Laboratoryjna.
M4	Dyskusja.

7. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim, w tym:	
Godziny wynikające z planu studiów	90
Egzaminy i zaliczenia w sesji	2
Godziny bez udziału nauczyciela wynikające z nakładu pracy studenta, w tym:	
Przygotowanie się do zajęć	13
Przygotowanie do zaliczeń cząstkowych	19
Przygotowanie do zaliczeń semestralnych	10
Przygotowanie do egzaminu	16
Sumaryczna liczba godzin dla przedmiotu wynikająca z całego nakładu pracy studenta	150
Sumaryczna liczba punktów ECTS dla przedmiotu	5

8. Metody oceny

a. Ocena formująca

F1	Zaliczenie obejmujące materiał z zakresu pobudliwości, mięśni i mechanizmów kontroli ruchu.
----	---

F2	Zaliczenie obejmujące materiał z zakresu układu krążenia i oddychania.
F3	Zaliczenie obejmujące materiał na temat metabolizmu i termoregulacji.
F4	Zaliczenie obejmujące materiał z zakresu reakcji organizmu na wysiłek statyczny i dynamiczny.
F5	Zaliczenie obejmujące materiał z zakresu restytucji powysiłkowej oraz sposobów oceny adaptacji układu krążenia do wysiłku.
F6	Zaliczenie obejmujące materiał z zakresu wydolności tlenowej.
F7	Zaliczenie obejmujące materiał z zakresu wydolności beztlenowej, fizjologii rozwojowej i starzenia.

b. Ocena podsumowująca

P1	Dokonywana na podstawie zaliczeń cząstkowych przeprowadzanych po kolejnych blokach tematycznych.
P2	Dokonywana na podstawie egzaminu.

c. Warunki zaliczenia przedmiotu

- Obecność na zajęciach zgodnie z Regulaminem Studiów
- Warunkiem zaliczenia przedmiotu w semestrze jest uzyskanie przez studenta minimum punktów:
  - o student zdobywa punkty za zaliczenia cząstkowe (3 - w I semestrze; 4 - w II semestrze) oraz za ewentualny dobrowolny udział w projektach badawczych prowadzonych przez zespół osób prowadzących zajęcia,
  - o ocena bdb uzyskana na zaliczeniu cząstkowym = 10 pkt, db+ = 9 pkt, db = 8 pkt, dst+ = 7 pkt, dst = 6 pkt,
  - o za udział (dobrowolny) w długotrwałym projekcie badawczym (minimum 1 miesiąc) student może zdobyć 6 lub 12 pkt (odpowiednio dla semestrów), a za udział w pojedynczym badaniu – 1 pkt,
  - o ocena końcowa z semestru wynika z sumy punktów uzyskanych przez studenta w tym semestrze i przeliczana na ocenę w zakresie od ndst do bdb,
  - o na ostatnich zajęciach w semestrze student ma możliwość poprawiania jednego, dowolnie wybranego, kolokwium. Jeśli do ostatnich zajęć łącznie student nie uzyska minimum 18 (lub 24) pkt, to w I terminie otrzymuje ocenę ndst, a w II i III terminie poprawia wybrane przez siebie kolokwia tak, aby finalnie uzyskać ocenę dst wynikającą z osiągniętej sumy pkt.
  - o uzyskanie w 1. semestrze zajęć w pierwszym terminie liczby punktów równej lub większej niż 24 oraz uzyskanie w 2. semestrze w pierwszym terminie liczby punktów równej lub większej niż 32 skutkuje zwolnieniem z egzaminu końcowego.

9. Kryteria oceny

Efekt uczenia się EK1	
na ocenę 2	Student nie nabył wiedzy i umiejętności wymaganych programem studiów.
na ocenę 3	Student w ogólnym zakresie zna i rozumie: <ul style="list-style-type: none"> – podstawy funkcjonowania poszczególnych układów organizmu człowieka oraz narządów ruchu i narządów zmysłu; – kinezyologiczne mechanizmy kontroli ruchu i regulacji procesów metabolicznych zachodzących w organizmie człowieka oraz fizjologię wysiłku fizycznego; Student potrafi przeprowadzić podstawowe badanie narządów zmysłów i ocenić równowagę z pomocą nauczyciela

na ocenę 4	<p>Student zna i różnicuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podstawy funkcjonowania poszczególnych układów organizmu człowieka oraz narządów ruchu i narządów zmysłu; – kinezyologiczne mechanizmy kontroli ruchu i regulacji procesów metabolicznych zachodzących w organizmie człowieka oraz fizjologię wysiłku fizycznego; <p>Student potrafi przeprowadzić podstawowe badanie narządów zmysłów i ocenić równowagę bez pomocy nauczyciela</p>
na ocenę 5	<p>Student zna, różnicuje, bezbłędnie charakteryzuje i interpretuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podstawy funkcjonowania poszczególnych układów organizmu człowieka oraz narządów ruchu i narządów zmysłu; – kinezyologiczne mechanizmy kontroli ruchu i regulacji procesów metabolicznych zachodzących w organizmie człowieka oraz fizjologię wysiłku fizycznego; – wyniki podstawowych badań narządów zmysłów i badania równowagi
Efekt uczenia się EK2	
na ocenę 2	Student nie nabył wiedzy i umiejętności wymaganych programem studiów.
na ocenę 3	<p>Student w ogólnym zakresie zna i rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – metody oceny czynności poszczególnych narządów i układów oraz możliwości ich wykorzystania do oceny stanu funkcjonalnego pacjenta w różnych obszarach klinicznych <p>Student potrafi, z pomocą nauczyciela, popełniając błędy, dokonać pomiaru i zinterpretować wyniki analiz podstawowych wskaźników czynności układu krążenia (tętno, ciśnienie tętnicze krwi), składu krwi oraz statycznych i dynamicznych wskaźników układu oddechowego, a także ocenić odruchy z wszystkich poziomów układu nerwowego w zakresie bezpiecznego stosowania metod fizjoterapii</p>
na ocenę 4	<p>Student zna i różnicuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – metody oceny czynności poszczególnych narządów i układów oraz możliwości ich wykorzystania do oceny stanu funkcjonalnego pacjenta w różnych obszarach klinicznych <p>Student samodzielnie, bez dodatkowej pomocy lub podpowiedzi nauczyciela, z nielicznymi błędami:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dokonuje pomiaru i interpretuje wyniki analiz podstawowych wskaźników czynności układu krążenia, składu krwi oraz statycznych i dynamicznych wskaźników układu oddechowego, a także ocenia odruchy z wszystkich poziomów układu nerwowego w zakresie bezpiecznego stosowania metod fizjoterapii
na ocenę 5	<p>Student zna, różnicuje, bezbłędnie charakteryzuje i interpretuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – metody oceny czynności poszczególnych narządów i układów oraz możliwości ich wykorzystania do oceny stanu funkcjonalnego pacjenta w różnych obszarach klinicznych <p>Student samodzielnie i bezbłędnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dokonuje pomiaru i interpretuje wyniki analiz podstawowych wskaźników czynności układu krążenia, składu krwi oraz statycznych i dynamicznych wskaźników układu oddechowego, a także ocenia odruchy z wszystkich poziomów układu nerwowego w zakresie bezpiecznego stosowania metod fizjoterapii
Efekt uczenia się EK3	
na ocenę 2	Student nie nabył umiejętności wymaganych programem studiów.

na ocenę 3	Student z pomocą nauczyciela lub samodzielnie, popełniając błędy i niedokładności: – przeprowadza ocenę zdolności wysiłkowej, tolerancji wysiłkowej, poziomu zmęczenia i przetrenowania; potrafi ocenić poszczególne zdolności motoryczne
na ocenę 4	Student samodzielnie, bez dodatkowej pomocy lub podpowiedzi nauczyciela, z nielicznymi błędami: – przeprowadza ocenę zdolności wysiłkowej, tolerancji wysiłkowej, poziomu zmęczenia i przetrenowania; potrafi ocenić poszczególne zdolności motoryczne
na ocenę 5	Student samodzielnie i bezbłędnie: – przeprowadza ocenę zdolności wysiłkowej, tolerancji wysiłkowej, poziomu zmęczenia i przetrenowania; potrafi ocenić poszczególne zdolności motoryczne
Efekt uczenia się EK4	
na ocenę 2	Student nie nabył umiejętności wymaganych programem studiów.
na ocenę 3	Student z pomocą nauczyciela lub samodzielnie, popełniając błędy i niedokładności: – potrafi oceniać sprawność fizyczną i funkcjonalną w oparciu o aktualne testy dla wszystkich grup wiekowych; potrafi przeprowadzić wywiad i analizować zebrane informacje w zakresie potrzebnym dla prowadzenia fizjoterapii
na ocenę 4	Student samodzielnie, bez dodatkowej pomocy lub podpowiedzi nauczyciela, z nielicznymi błędami: – potrafi oceniać sprawność fizyczną i funkcjonalną w oparciu o aktualne testy dla wszystkich grup wiekowych; potrafi przeprowadzić wywiad i analizować zebrane informacje w zakresie potrzebnym dla prowadzenia fizjoterapii
na ocenę 5	Student samodzielnie i bezbłędnie: – potrafi oceniać sprawność fizyczną i funkcjonalną w oparciu o aktualne testy dla wszystkich grup wiekowych; potrafi przeprowadzić wywiad i analizować zebrane informacje w zakresie potrzebnym dla prowadzenia fizjoterapii

10. Macierz realizacji przedmiotu

Efekty uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla programu studiów	Cele przedmiotu	Treści programowe	Metody dydaktyczne	Sposoby oceny
EK1	A.W8, A.W9, A.U5	C1	W1-W12; ĆW2-4, 7, 9, 12-13, 16-17, 19	M1, M2, M4	F1-F5; P1, P2
EK2	A.W10, A.U4	C2	W3, 7; ĆW 5, 8, 10	M1, M3	F1, F2; P1, P2
EK3	A.U6, A.U12	C3	W13-15, ĆW23, 24, 26	M1, M3, M4	F6, F7; P1, P2
EK4	A.U13, A.U14	C3	ĆW20, 21, 27, 28	M2, M3, M4	F5, F7, P1

11. Wykaz piśmiennictwa

a. Piśmiennictwo podstawowe

1.	Jaskólski A., Jaskólska A., <i>Podstawy fizjologii wysiłku fizycznego z zarysem fizjologii człowieka</i> , AWF Wrocław, 2005.
----	---

2.	Adach Z. (red.), <i>Ćwiczenia z fizjologii ogólnej i fizjologii wysiłku fizycznego</i> , AWF Poznań, 2009.
3.	Kozłowski S., Nazar K., <i>Wprowadzenie do fizjologii klinicznej</i> , PZWL, Warszawa 1995.
4.	Miętkiewski E., <i>Zarys fizjologii lekarskiej</i> , PZWL, Warszawa 1984.

b. Piśmiennictwo uzupełniające

1.	Traczyk W., <i>Fizjologia człowieka w zarysie</i> , PZWL, Warszawa 1989.
2.	Górski J. (red.), <i>Fizjologiczne podstawy wysiłku fizycznego</i> , PZWL, Warszawa 2001.
3.	Halicka-Ambroziak H., <i>Wskazówki do ćwiczeń z fizjologii dla studentów WF</i> , Warszawa 1983.
4.	Pytasz M., <i>Ćwiczenia z fizjologii człowieka</i> , Uniwersytet Szczeciński, 1996.

12. Zatwierdzenie karty przedmiotu do realizacji

.....

(miejsowość, data)

(kierownik zakładu)

(dziekan wydziału)

Przyjmuję do realizacji (data i podpisy osób prowadzących przedmiot)